

A csúcstról a langyos középszerbe

Sérülések, botrányok és ujjal mutogatás a román kézilabdában

● Egykor oktatta a világot kézilabdából Románia, ma többnyire csak a botrányoktól és a sérülésektől hangos a sportág. A bajnokságok megkezdődtek, de egyelőre azokból is csak a veszekedések, egymásra mutogatások és beszélések hallatszanak ki. Az ország évek óta távolodik a sportág élvonalától, de nem úgy néz ki, hogy valaki megkongatná a vészharangot.

KATONA ZOLTÁN

Ha most a nyolcvanas vagy a kilencvenes években lennénk, azt írnám, az az egyetlen baj, hogy az ország akkori vezetői a labdarúgást kezdték erőltetni, az akkori körülmények és divatok azt diktálták, hogy a foci kerüljön előtérbe. Tény, hogy akkoriban voltak nagyon jó eredmények fociiban: a máig egyetlen román BEK-győzelem (Bukaresti Steaua, 1986) akkor született, valamint a kilencvenes évekből világbajnokságokra (1990, 1994, 1998) és két Eb-re (1996, 2000) való kijutás, az azokon elért elég jó helyezések.

Viszont a kilencvenes években a kézilabda annyira háttérbe szorult, hogy számottevő eredménye már nem volt sem a válogatott, sem pedig a klubok szintjén. Bár a nagy öregek neve (Birtalan István, Kicsid Gábor, Birtalan István, Ghiță Licu, Gheorghe Gruia, Roland Gunesch, Cristian Gațu vagy az udvarhelyi születésű Orbán István) folyamatosan jelen volt az akkori médiában és az akkori kézilabdaéletben, a sportág nem tudott előre lépni. A rendszerváltás utáni első vb-n, az 1990 tavaszán Csehszlovákiában megszerzett bronz az utolsó érem a férfiaknál.

A nézőtér képe a márciusi Steaua–Dinamo kupaelődöntőn

FORRÁS: DIGISPORT.RO

A nők lényegesen jobban állnak, hiszen az utóbbi évek válogatottja rendre ott van a világvversenyeken a legjobb egy tucatban. De abban egyedülálló Románia, hogy ekkora különbség a férfi és a női szakág között talán sehohol Európában. Ez pedig azt is jelezheti, hogy „központilag” nem stimmel valami, nem beszélve arról, hogy a nézők, a klubvezetők és a játékosok szerint az igen fontos, a bajnokság végkimenetelét eldöntő meccsek nem is a pályán dőlnek el. A mélyrepülés okai nagyon összetettek, nem lehet ezt könnyen kivesézni, de összefügg az ország társadalmi, gazdasági és morális fejlődésével, illetve össze-roppanásával is.

Hogy visszakanyarodjunk a sportági történelemhez, a hatvanas évektől elkezdődött a román (főleg férfi) kézilabda szárnyalása – ezt úgy kell elképzelni, hogy a hatvanas-hetvenes években túlzás nélkül a románok oktatták Európát és a világot a kézilabdásportra. Vagy inkább Románia, mert a csapatban többen voltak erdélyi magyarok, illetve szászok is (a sportág a kezdeti,

harmincas években előbb az erdélyi szász városokban lett ismert). A román női kézilabdázás a hetvenes évekre teljesedett ki, és annak olyanok látták hasznát, mint például a franciák, akik a mai napig azt tartják, hogy kézilabda-iskolájuk a románoktól tanult akkoriban.

Itt a piros, hol a piros?

Mind a Bölények, mind a Virágok Ligája megkezdődött, a szezonkezdés nem is telt el botrány nélkül. A Tordai Potaissa–Bukaresti CSM (28–27) meccs után a vendégek játékosai, Viorel Fotache azt írta Facebookra, hogy „Tordán nem lehet nyerni”. Ezt arra értette, hogy a hazaiak minden, a kézilabdán kívüli dolgot bevetettek a győzelemért. A meccs 54. percében a CSM még 27–24-re vezetett, és onnan kapott ki egy góllal...

A bajnokságot sorozatban nyelő Bukaresti Dinamo mindenese, Daniel Georgescu azért fakadt ki, mert a szövetség nem hagyta jóvá az újonnan igazolt Raul Nantes Campos játékjogát, mivel a brazil játékos Európai Unió kívüli állampolgár, és csak akkor játszhat, amint megkapja a tartózkodási engedélyét. Ennek ellenére a szövetség az igazolásért nekik járó pénzdíjat azonnal bezsebelte. Egy hasonló ügy miatt a szövetség és a Dunărea Călărași között tavaly óta áll a bál, rossz nyelvek szerint pont ez bonyolítja a brazil játékos helyzetét is. De a Dinamót sem kell féltetni, hiszen szurkolóinak és vezetőinek sem kell a szomszédba menniük önbizalomért és egy jókora botrányért.

Gheorghe Tadici, a zilahi női csapat „örökös” edzője és sokan mások is azért akadtak ki múlt hét végén, mert a bajnokikat közvetítő Román Televízió kérésére a szövetség egy olyan kötelezettséget rótt ki a klubokra, hogy a közvetített találkozó előtt 5, utána pedig 4 órára bocsásák a technikusok rendelkezésére az adott sportcsarnokot. Tehát nem lehet más tevékenység a teremben. Ez olyan esetekben, mint amikor egy klub az önkormányzattól bérlti a termet, bizony nem lehet egyszerű – tekintve, hogy a szövetség annyi közvetítési díjat ad egy-egy csapatnak, hogy abból a meccs alatt keletkező villanyszámát sem lehet kifizetni.

Nehéz és hosszú a felemelkedés, ha egyáltalán lesz

Számtalan jele volt annak is, hogy élvonalbeli vagy külföldön játszó román kézilabdázók nem jöttek a válogatott összetartására – itt pedig nem azokról van szó, akik a jövőben más ország válogatottjában szeretnének szerepelni (mint például a székelyudvarhelyi nevelésű, jelenleg Tatabányán játszó Szász András), hanem azokról, akik harminc-harminckét éves korukban legyintenek a behívóra, és inkább sérültet jelentenek. Lehet, hogy régmódi vagyok, de nem tudom felfogni, hogy a nemzeti együttesben való szereplés miért derogál egy ereje teljében lévő kézilabdázónak. Mert ha tényleg így van, akkor itt is nagy a baj.

A kézilabdában megengedett, hogy a klubedző szövetségi kapitány is legyen, és a román kézi-

labdában születtek ebből bajok: legutóbb a női válogatott irányító Ambros Martin ment el viharos gyorsasággal a román csapat éléről az oroszhoz...

A kézilabda az a sportág, amelyben egy mérkőzés kimenetelében, lefolyásában talán a legnagyobb hatásuk a játévezetőknek van – bár Románia az utóbbi évtizedekben „kitermelt” néhány nemzetközi szinten is jól bíraskodó párost, a bajnokságokban folyamatosan panaszkodnak a klubvezetők és a játékosok a bírókra. Néha nagyon rossz hangulatban zajlik egy-egy mérkőzés, jön, hogy kikapcsolja az ember a tévét, mert ami ott zajlik, az minden, csak nem sport...

Az egyik iszonyú mélypont ez év márciusában volt, amikor a foksányi, egylelátós sportcsarnokba zsúfolták be a Román Kupa négyes döntőjét. A Steaua–Dinamo elődöntőn elszabadult a pokol: a két csapat egyáltalán nem békés kerülősege egymásnak esett a pálya közepén, a rendőrség könnygázt vetett be, miközben a hazai, semleges szurkolók, köztük gyerekek, igyekeztek a pályán keresztül kimenekülni a teremből...

Amennyiben a kilencvenes években (és utána is) az országnak lett volna egy egészséges sportstratégiája, akkor a kézilabda lehetett volna Románia első számú (ahogy Bukarestben szeretik mondani: nemzeti) sportága, amiben ma talán olyan szinten lehetnénk, mint a németek, a spanyolok vagy a franciák.

Nagyon nehéz lesz innen visszakapaszkodni Európa és a világ élvonalába. Egyáltalán lehetséges?

Azok a régi szép idők

A román férfi kézilabda-válogatott eddig négy alkalommal nyert világbajnoki címet, 1961-ben, 1964-ben, 1970-ben és 1974-ben, egyszeres ezüst- (1959), kétszeres bronzérmes (1967, 1990). A montreali olimpián (1976) ezüstérmes nyertek, négy évvel korábban Münchenben pedig bronzot. Két fővárosi klub a hatvanas években két európai kupát nyert: a Dinamo 1965-ben, a Steaua pedig 1968-ban hódította el a Bajnokcsapatok Európai Kupáját. A női kézilabda-válogatott háromszor világbajnok volt (1956, 1960, 1962), kétszer ezüstérmes (1973, 2005), 2015-ben pedig bronzérmes lett. A női klubok közül a Bukaresti Știința 1961-ben, a Rapid 1964-ben ünnepelt BEK-győzelmet.